

Boek : **Autisme in school
Een passend aanbod binnen Passend onderwijs**

Auteur : Ina van Berckelaer-Onnes (red.)
Met bijdragen van Ellen Luteijn, Hans Nieuwenstein, Koen van Zoest, Atie de Ruyter en Lindy ten Raa
ISBN: 9789461055873
Uitgeverij: [Boom/ Amsterdam](#)

Bespreker : Johan Willems (GON-begeleider/doelgroep: ASS)

Datum : maart 2013

. In een notendop

In Nederland gaat in 2014 de Wet Passend Onderwijs van kracht. Een gevolg hiervan is dat kinderen met een autismespectrumstoornis steeds vaker gebruik zullen (moeten) maken van het reguliere onderwijs. ASS-kinderen hebben extra zorg nodig. Leerkrachten zien zich dan ook geplaatst voor een moeilijke maar zeer uitdagende taak.

Ina van Berckelaer-Onnes bespreekt in dit boek de achtergronden van autisme en de mogelijke leerproblemen bij kinderen met ASS. Veel van deze leerlingen vinden het lastig om zich flexibel op te stellen en hebben problemen met het organiseren en plannen van hun schoolwerk. Ook lopen zij vaak tegen taalproblemen aan: woorden worden te letterlijk begrepen, spelling wordt rigide geïnterpreteerd. De concrete voorbeelden en adviezen in dit boek bieden de leerkracht praktische handvatten. Hoe visualiseer je het leerproces optimaal voor ASS-kinderen (Hans

Nieuwenstein)? Welke taken zijn er weggelegd voor de verschillende belanghebbenden zoals leerkrachten, ouders en gedragsdeskundigen (Ellen Luteijn)? Een heel hoofdstuk is gewijd aan PI school De Brug in Leiden (Koen van Zoest e.a.). Deze school heeft aparte groepen, speciaal voor kinderen met ASS. De werkwijze van deze "auti-groepen" wordt uitgebreid beschreven, en beeldend weergegeven op de bij dit boek geleverde DVD.

 Boom

- *informatief boek*
- *het boek anticipeert op de veranderende situatie van kinderen met ASS in Nederland.*
- *autismespectrum; leerkrachtniveau; onderwijsondersteuning; beloningskaart; stemmeter; relatiecirkels; structuur (in ruimte, tijd, activiteit en interactie); de casus van Julian; handelingsgerichte diagnostiek; uitstroomprofiel ...*
- *het boek richt zich vooral naar wie beroepsmatig met autisme bezig is of in aanraking komt: schooldirecties, zorgcoördinatoren, psychologen en leerkrachten.*

• Over de auteur...

Ina van Berckelaer-Onnes is emeritus hoogleraar orthopedagogiek aan de Universiteit Leiden. Zij is gespecialiseerd in kinderen met ontwikkelingsstoornissen, in het bijzonder met autisme.

• Zeker lezen?

In Nederland treedt de Wet Passend Onderwijs in het schooljaar 2014-2015 in werking. Deze wet impliceert een verregaande samenwerking tussen het speciaal en het regulier onderwijs. Gevolg hiervan is dat een veel groter aantal zorgleerlingen in het reguliere onderwijs zullen terechtkomen. O.m. (vooral) ook kinderen met ASS.

Deze publicatie wil vooruitlopen op de Wet Passend Onderwijs. Het boek wil de scholen, leerkrachten en gedragsdeskundigen inzicht bieden in autisme. Het wil hen ook voorzien van concrete handelingsadviezen.

In het eerste hoofdstuk wordt een globale up-to-date beschrijving van autisme gegeven. Hoofdstuk 2 beschrijft de leerproblematiek die we ervaren bij leerlingen met autisme. In hoofdstuk 3 wordt aangegeven wat er mogelijkwijs aan deze problemen gedaan kan worden. Belang van visualisering is het onderwerp van het vierde hoofdstuk. Aan de hand van voorbeelden geeft men aan hoe visualisering in de praktijk uitvoerbaar is. In hoofdstuk 5 wordt een beschrijving gegeven van een tweetal autigroepen op De Brug. Dit wordt beeldend ondersteund middels de bij het boek gevoegde DVD. Hoofdstuk 6 laat zien wat een gedragsdeskundige voor het onderwijs aan leerlingen met autisme kan betekenen.

Het boek terzijde leggen met het excuus dat het over een Nederlandse kwestie zou gaan, lijkt me geen goed idee. Als GON-begeleider (doelgroep: kinderen met ASS) ervaar ik dagelijks hoe graag leerkrachten kennis willen maken met de "know-how" uit het bijzonder onderwijs. Het boek geeft talrijke voorbeelden hoe inzichten en didactieken overdraagbaar zijn. Ik denk hier aan zaken zoals: visualiseren, het gebruik van een beloningkaart, de stemmeter, de relatiecirkels enz. Het bewust hanteren hiervan is niet arbitrair maar resulteert idealiter in een afname van de stress van het ASS-kind. Bovendien "profiteren" vaak ook andere klasbewoners van de didactieken in kwestie. De absolute meerwaarde van dit boek ligt onmiskenbaar in het hoge "groepswerkgehalte" van de auteurs. Zes deskundigen hebben het aangedurfd om met open vizier over de grenzen van hun eigen expertise heen te kijken. Theorie en praktijk staan in het boek niet langer met getrokken zwaarden tegenover elkaar. Integendeel, zij omarmen elkaar in een aandoenlijke accolade, zwanger van de groeimogelijkheden. Resultaat: (ASS)"probleemkinderen" die deskundig(er) geholpen worden. Lezen dus! En doen!

☞ *Het begrijpen van enkele Nederlandse "situaties" binnen onze (Vlaamse) context, vergt soms enig "vertaalwerk". Enkele voorbeelden:*

- "ondersteuningsbehoefte" staat voor onze "hulpvraag";
- speciaal onderwijs = bijzonder onderwijs;
- cluster: in Nederland biedt het speciaal onderwijs vier clusters aan; enigszins vergelijkbaar met onze (8) "types" in het bijzonder onderwijs;
- "rugzak" valt te vergelijken met ons persoonlijk assistentiebudget;
- de "achterwacht" is bij ons iemand wiens hulp kan worden ingeroepen wanneer een leerling uit de klas verwijderd moet worden wegens wangedrag.

☞ *Interessante links:*

- "Ik ben speciaal (2)" van P. Vermeulen (2005)
- "Mijn plakboek" van E. Luteijn (2010)

- www.boomtestuitgevers.nl
- www.sociaalopstap.nl
- "Gooi het maar in mijn pet" van Annelies Karelse (2008)

. Te onthouden

Enkele belangrijke bevindingen of tips uit het boek op een rijtje:

- Kinderen met ASS hebben veelal moeite met "schakelen".
- Tip: Kleur bij het aanbod van "gemengde" rekenoefeningen de bewerkingstekens in een afgesproken kleur. Voorbeeld: $3+5=$. Of $5-3=$.
- Drie aanraders naar visualisatie toe: de beloningskaart; de stemmeter en de relatiecirkels.
- "Rust, rituelen en regelmaat" zijn de 3 R's die Hans Nieuwenstein aanbeveelt.
- In de bijlage staan een karrevracht concrete tips. Ze zijn gerangschikt in drie rubrieken: communicatieondersteuning, klassenmanagement en didactische tips.
- ...